

Vlastní fantastično

Soustředěno na fantastický prvek (vědecká spekulace, gungování magie...)

Domyšlen do důsledků

Občas na úkor ostatních textových komponent

Věrohodně zasazen do kontextu fikčního světa

Mimotextové aspekty

Žánr fantastické literatury

Fandom

Kánon

Fantastično jako prostředek vyjádření

Velmi široká kategorie – často bez vzájemných vztahů

Fantastický prvek jako východisko →

Důsledky důležitější než samotný FP

Bez vysvětlení

Občas selhání vnitřní logiky

Soustředěno na něco jiného

Mimotextové aspekty

Často bez znalosti kánonu SF

Občas předsudky, nepochopení

Kazuo Ishiguro – The Buried Giant - Le Guin: “Are they going to say this is fantasy?”

Širší množina fantastična

Diane Waggoner: *„a fantasy that fails to establish a credibly numinous universe fails not only in a formal sense, but fails entirely, regardless of the quality of the writing or the artistic goals of the author.“* (1970: 10)

Odlišná pravidla – nutnost číst jinak než žánrovou fantastiku

Předsudky

Vlastní fantastično

**Fantastično jako
prostředek vyjádření**

Nadvláda

Nelze úspěšně číst jako žánrovou SF
a nežánrovou lit.

Levá ruka tmy

Už je tady zas

Zlodějka knih

Lze úspěšně číst jako SF a
„Literaturu“

Neusiluje o to být čteno jako
SF

Fantastika jako kulisa dobrodružného příběhu

Dobrodružství

Akce

Konvence, schematičnost (zápletko, prostředí, postavy)

Monstra, questy, poklady a krasavice

Fantastické prvky nepříliš originální

Neostrá množina zdání realističnosti

V dílech, která se snaží čtenáře přesvědčit o tom, že jsou nebo potenciálně jsou s to být realistická.

Fikční světy těchto děl, jakkoli mohou být fantastické, obsahují možnost toho, že by za určitých okolností mohly odrážet budoucí (ale i současnou a minulou) podobu aktuálního světa.

Kauzalita funguje.

Autor nevykračuje mimo logický řád věcí.

Vědeckofantastická literatura

Množství děl science fiction

Alternativní historie

Isaac Asimov, Arthur C. Clarke, Paolo Bacigalupi, Margaret Atwoodová, Neal Stephenson, Orson Scott Card, Pitirim Vladimír Sorokin (Den opričníka), Ian McDonald...

Neostrá množina vyvolání pochybnosti

Pochybnost nejen o prvku změny oproti aktuálnímu světu, ale rovněž o realitě samotné.

Všechny jistoty jsou relativní a všechny pevné body chatrné. Svět není tím, čím se zdá být, a drobné nesrovnalosti upozorňují na rozpory hlubší, zásadní. To, co se zdálo být blízkým a důvěrně známým, odhaluje cizí nepochopitelnou tvář podryvající pohodlné jistoty všedních dnů.

Existencialismus

Postmoderní literatura - množství děl fantaskní literatury

Texty řazené tradičně ke science fiction nebo fantasy

Franz Kafka, Haruki Murakami (zejména Kafka na pobřeží, Afterdark, Hard boiled wonderland), Kurt Vonnegut jr., Kelly Linková, Kazuo Ishiguro (Neopouštěj mě), David Mitchell (Atlas mraků), James Robertson (Závěť Gedeona Macka), Ray Bradbury, Neil Gaiman, Umberto Eco, Jakub Arbes, Josef Nesvatba, Jáchym Topol, Michal Ajvaz, Daniela Hodrová, Jiří Kratochvil...

Neostrá množina postižení vnitřní souvislosti

Široké spektrum děl vyprávějících příběhy jiných světů, bytostí i časů, a přece vyprávějících nepřímo – nikoli však čistě alegoricky – o člověku a jeho současnosti.

Příběhy z jiného světa, světa, který se od našeho liší, poselství vztahující se k našemu světu implicitně

Zcela fantastické světy, ale i fantastické prvky v přirozeném světě – cílem ale není maximální realističnost směrem k aktuálnímu světu.

Fikční doména není kulisou, ale platformou textu.

Steven Erikson, G. R. R. Martin, China Miéville, Andrzej Sapkowski, Terry Pratchett, Ursula K. Le Guin, Ted Chiang...